

**Poli(etilén-tereftalát) újrahasznosítása keverékek és
kompozitok fejlesztésével**

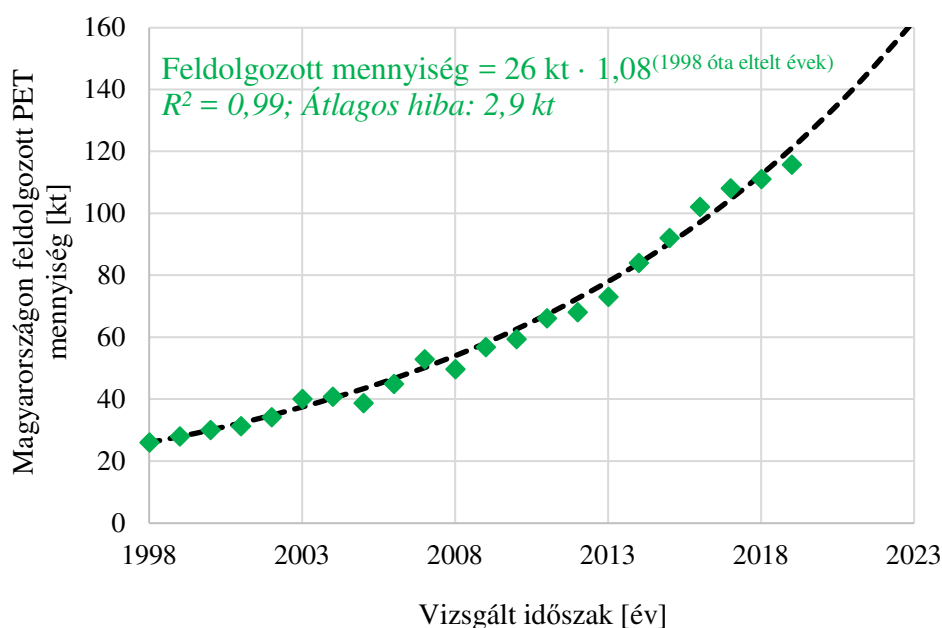
Doktori értekezés tézisei

Dr. Ronkay Ferenc György
okleveles gépészmérnök

Jászberény, 2021

1. Bevezetés

A poli(etilén-tereftalát) (PET) anyagot elsőként Whinfield és Dickson szintetizálták 1941-ben [1]. Az elmúlt 20 évben – hasonlóan a világban megfigyelhető trendhez – a Magyarországon feldolgozott PET mennyisége exponenciális jellegű növekedést mutat, évente átlagosan 7,5% bővüléssel, ami egyedülállónak mondható a hazai műanyagiparban (**1. ábra**) [2–4]. Amennyiben ez a bővülési ütem folytatódik, a felhasznált mennyiség tízévenként megduplázódik. Hasonlóan növekvő trend jellemző Európában és világszerte is [5–8], a világ csomagolási célú PET felhasználása 2018-ban 17,5 millió tonna volt, a 2020-as évek elejére pedig elérheti a 20 millió tonnát is [9, 10].

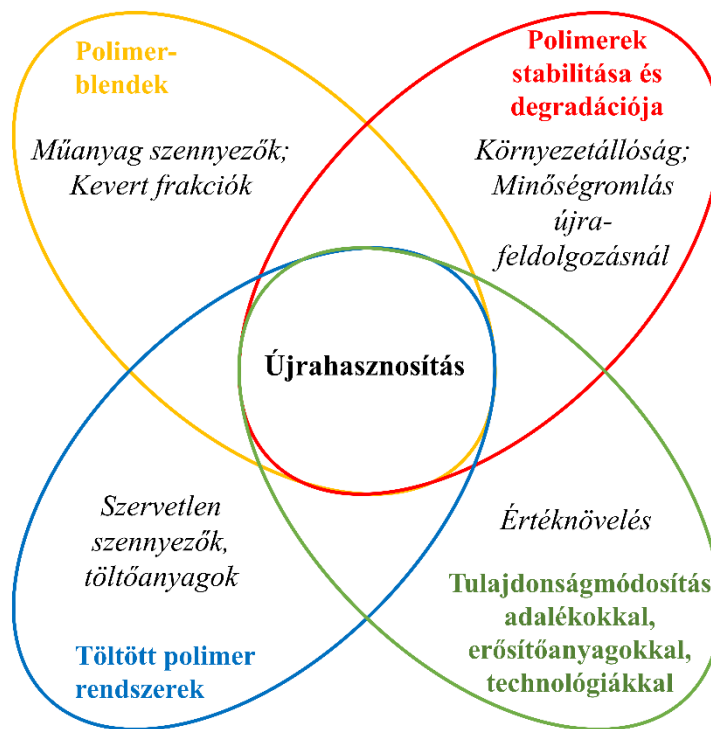

1. ábra A PET feldolgozás alakulása Magyarországon [2–4]

A rövid életciklusú, ezért a felhasználással egyenesen arányosan növekvő mennyiségű csomagolási termékekből keletkező hulladékok összegyűjtése és előírt arányú hasznosítása [11, 12] a fenntartható fejlődés szempontjából kiemeleten fontos feladat.

A műanyag-újrahasznosításnak több aspektusa van: a kutatók, a mérnökök és a társadalom nagy része környezetvédelmi kérdésként tekint rá; a feldolgozóipar főleg az anyagi vonatkozásokban érdekelt; a műanyag alkatrészeket használó összeszerelő üzemek pedig elsősorban a másodlagos anyagból készült termékek minőségét tartják szem előtt. Eltekintve ezektől – a sokszor erős érzelmi és gazdasági töltettel bíró – tényezőktől, egy összetett polimer-anyagtudományi kérdéskör bontakozik ki, amelynek főbb pillérei a polimer blendek, a töltött polimer rendszerek, az adalékokkal, erősítőanyagokkal vagy technológiákkal történő fizikai és mechanikai tulajdonságmódosítások (pl. többkomponensű fröccsöntés, habosítás, kompozitok

létrehozása stb.) és a polimer stabilitás, illetve degradáció témaköreibe tartoznak (2. ábra). Önmagában a fizikai újrahasznosítás (reciklálás) tehát nem értelmezhető külön tudományágnak, hanem több tématerület határtudományaként lehet rá tekinteni.

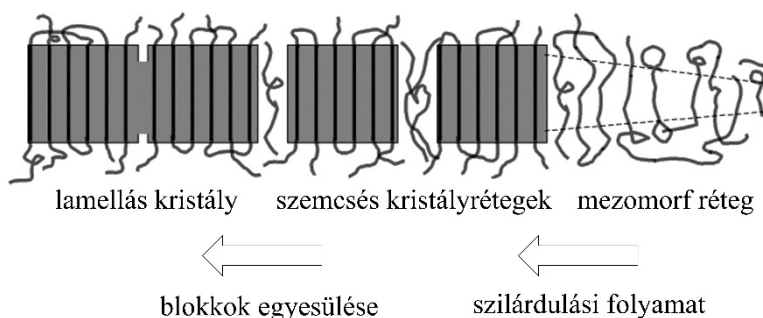
2. ábra Műanyagok fizikai újrahasznosítása – a folyamat során jelentkező főbb tényezők polimerkutatási részterületekre történő besorolása

A természetbe kerülő műanyag hulladékok sorsa az utóbbi években itthon és külföldön egyaránt erős társadalmi vitát generált a polimerek felhasználásával kapcsolatban. A nem megfelelően gyűjtött műanyag hulladék jelentős részét a szél és a csapadékvíz a tavakba és a folyókba juttatja, ahonnan a tengerekbe és az óceánokba kerülhet. Az áramlások által kialakított úszó szemétszigetek nem csak sokkolóan csúnyák, hanem veszélyt jelentenek az élővilágra is, ezért sokan a műanyagok haszontalanságának szimbólumává tették őket, bár valójában a felelőtlen emberi viselkedés következményei. Begyűjtésükre napjainkban komoly erőfeszítések történnek [13].

Kutatásaim elsődleges célkitűzése olyan eljárások tudományos háttérének kidolgozása volt, amelyekkel a PET hulladék anyagában újrahasznosítható. Fontos szempontnak tekintettem, hogy a fejlesztett módszerekkel minőség növekedést érjek el és az új alapanyagokat az iparban is alkalmazni lehessen.

2. Szakirodalmi összefoglalás, a dolgozat célkitűzései

A vonatkozó szakirodalom a PET molekula-, illetve kristályszerkezetének kialakulásával és tulajdonságaival kiterjedten foglalkozik. Az újrahasznosítás során elősorban a molekulaláncok degradációját, illetve annak hatásait tanulmányozták a reológiai- és mechanikai tulajdonságokra, valamint ezek javítási lehetőségeit. A reciklálásnak viszont fontos lépése az anyag kristályosítása is, akár az anyag feldolgozó gépbe történő adagolásánál fellépő lágyulás/tapadás elkerülése érdekében, akár az esetenként szilárd fázisú polikondenzációs folyamaton is keresztülment regranulátum hűtése, illetve utókezelése során. A polimer anyagtudományban újnak számít Strobl 2000-es évek elején publikál modellje [14], ami nem a lánchajtogatódást tartja a kristályosodás fő rendező elvének, hanem egy három lépésből álló „kötegelődési” folyamatot tételez fel (**3. ábra**), amelynek során elsőként egy mezomorf, átmeneti fázis alakul ki a láncszegmensek összekapcsolódásával, majd a felület laterális növekedésével jönnek létre a kristályrétegek, amelyek kristályos fázissá egyesülnek. Ez eltérő megközelítés, mint a hagyományosan alkalmazott, hajtogatódott rendeződésű molekulaláncokat feltételező Hoffman-Lauritzen elmélet [15, 16].

3. ábra A Strobl-modell szerinti polimerlánc rendeződési folyamata kristályosodás során [14]

Kutatásomban célul tűztem ki a különböző degradációs szinten lévő PET anyagok izoterm kristályosítása során kialakuló szerkezetek termikus analízisén alapuló leírását, vizsgálva a kristályosítási idő, hőmérséklet és határviszkozitás (intrinsic viscosity - *IV*) érték hatását a folyamatra. Céloom a kialakuló rendezett szerkezetek osztályba sorolása és a feldolgozás szempontjából kiemelt fontosságú termikus jellemzők megállapítása, amihez módszerként a szakirodalomban elterjedten alkalmazott differenciális pásztázó kalorimetriás (differential scanning calorimetry – DSC) analízist választottam, röntgendiffrakciós vizsgálatokkal kiegészítve [17–19]. A többszörös DSC csúcsok szakirodalomban alkalmazott felbontása során általában csupán az összetevők

csúcshőmérsékleteit próbálták megállapítani, figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy a szétválasztott alcsúcsok szuperpozíciója nem adná ki az eredeti többszörös csúcsot [20]. Ennek következményeként az egyes alcsúcsok jellemző oladási entalpiáit nem, vagy nem megfelelően határozták meg, így ez az információ nem állt rendelkezésre következtetések levonásához. Dolgozatomban az értékelés során kísérletet teszek a többszörös DSC csúcsok paraméterezett függvényillesztéssel történő szétválasztására, annak érdekében, hogy az így kapott hőmérséklet és entalpia adatokkal jellemezhessem az egyes alcsúcsokat.

A PET-re jellemző többszörös csúcsok szétválasztásával meghatározott alcsúcsok elemzésekor célul tűztem ki, hogy megvizsgáljam az elterjedten használt Hoffman-Weeks módszer alkalmazhatóságát. A módszert alapvetően ugyanis nem a T_m^0 egyensúlyi oladási hőmérséklet pontosabb becslésére fejlesztették ki, hanem pusztán a kristályosítási hőmérséklet növelése során megfigyelt oladási hőmérséklet emelkedés magyarázatára [21, 22].

Az újrahasznosított PET iparilag is alkalmazható, termelékeny technológiákkal (extrúzió, fröccsöntés) megvalósítható habosítása számos kihívást tartamaz, mivel az ömledék állapotban tapasztalható kis viszkozitás a habcellák összeomlását okozhatja. A szakirodalomban fellelhető korábbi kutatásokban a viszkozitás növelése érdekében többféle módszert (molekulalánchossz-növelő adalékok, szilárd fázisú polikondenzáció) is alkalmaztak, ám ezek hatásait nem hasonlították össze egymás közeli IV értékű anyagok esetében, sem kémiai, sem fizikai jellegű habosítási technológiák esetében. **Fontos kutatási motiváció tehát a reciklált PET molekulatömeg-növelési eljárásainak összehasonlítása, majd a módosított alapanyagok habosíthatóságának vizsgálata, különböző habosítási és polimerfeldolgozási technológiák esetén. A tervezett vizsgálatok alapján lehetőség nyílik a különböző technológiákkal gyártott habok cellaméret-eloszlásának pontos jellemzésére és az elért porozitás szerint történő rangsorolására.**

Mivel a PET hulladék a szelektív gyűjtés során leggyakrabban poliolefinekkel keveredik, számos tanulmány foglalkozik reciklált PET/polietilén (PE), illetve reciklált PET/polipropilén (PP) blendekkel [23–26], elsősorban a morfológiai és a reológiai tulajdonságok szempontjából. A blendek ipari alkalmazhatóságát nagy mértékben meghatározó kvázi-statisztikus és dinamikus mechanikai tulajdonságok jellemzése azonban hiányos. **A dolgozat célja a különböző összetételarányú PET/PE blendek viselkedésének széleskörű jellemzése, illetve az üvegszál-erősítés hatásának vizsgálata a blendek tulajdonságaira, annak érdekében, hogy egy-egy adott alkalmazáshoz megfelelő mechanikai tulajdonságokkal rendelkező anyag legyen kiválasztható.**

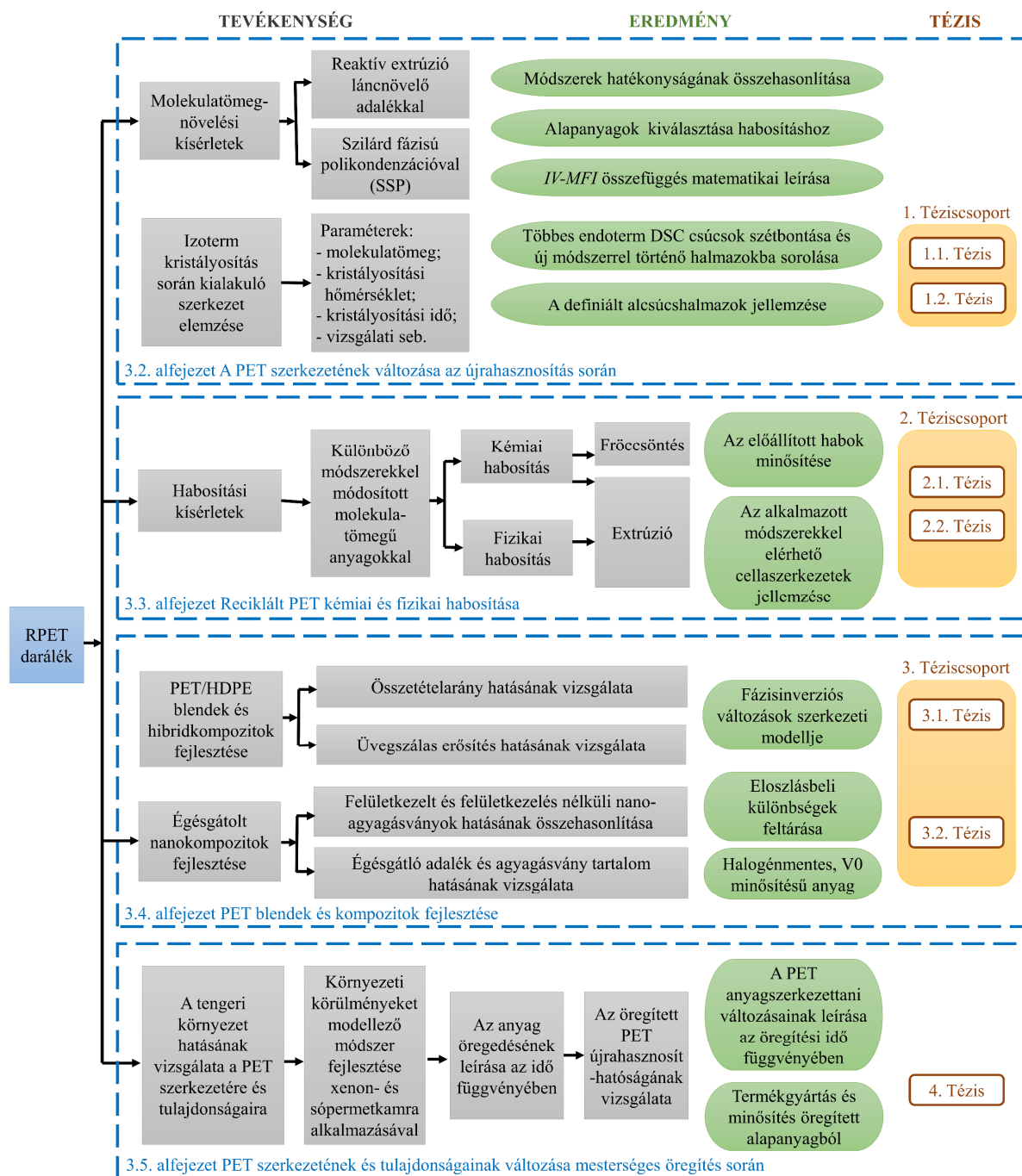
Amennyiben sikerül a visszagyűjtött anyag funkcionális tulajdonságait olyan módon megváltoztatni, hogy abból ne csak csomagolóipari, hanem hosszabb életciklusú termékek gyártása is megvalósítható legyen, akkor új lehetőségek nyílnának meg az újrahasznosításban, amelyek (az újra-) keletkező hulladék mennyiségét is csökkentenék. **Ezért célul tűztem ki olyan halogénmentes, alacsony adaléktartalmú, költséghatékony alapanyag fejlesztését, amely megfelelő égésgátoltsági szinten alkalmas elektronikai termékek gyártásához.** Ezeknél ugyanis a mechanikai jellemzőkön (szilárdság, merevség, szívósság stb.) kívül rendkívül fontos a szabványok alapján előírt megfelelő éghetőségi osztályba történő sorolás is, mivel az elektromos és elektronikai termékek anyagaival szemben folyamatosan szigorítják a külső gyújtóforrással szembeni ellenállást. Ezen termékek külső burkolatainak minimálisan el kell érniük a független Underwriter's Laboratories (USA) által kidolgozott UL 94-es szabványban [27] rögzített V-1 éghetőségi fokozatnak megfelelő követelményeket [28].

A műanyagokat napjainkban számos támadás éri [29–31] a környezetvédők részéről, amelyekért legnagyobb részben a felelőtlen emberi hulladékkezelés a felelős. Az óceánokba kerülő műanyag hulladékokra először 40 évvel ezelőtt hívták fel a figyelmet [32]. Ezek az áramlások miatt szigeteket alkotnak, ennek mennyisége becslések szerint 2025-re elérheti a 150 M tonnát [32–34]. Az úszó és vízfelszínen aprózódó, valamint a partokon található hulladékok többféle módon károsíthatják az élővilágot [35, 36].

Jelenleg nem ismert egységesen elfogadott szabványos módszer a tengervízfelszínen lebegő műanyagok környezetállóságának gyorsított mesterséges vizsgálatára. Talán ez is az oka annak, hogy bár a tengerbe került műanyag hulladékok sorsa egyre intenzívebben kutatott terület, egy 2018-as tanulmány szerint az addig megjelent – tengeri környezetből gyűjtött műanyag hulladékkal foglalkozó – több mint 100 darab szakirodalmi forrás közül egy sem mutatott példát az újrahasznosítási lehetőségekre [37]. **A kutatásom célja ebben a témakörben reprodukálható eljárás kidolgozása a tengeri környezet szimulálására, és a módszerrel a PET hulladék szerkezeti változásainak időbeli nyomon követése, illetve leírása. További kiemelt cél annak vizsgálata, hogy a tengeri körülmények hatására öregedett hulladék alkalmas lehet-e termelékeny ipari gyártástechnológiák nyersanyagának.** Amennyiben sikerül igazolni, hogy – az akár több éves környezeti hatásoknak történő kitétel után is – megfelelő minőségű termékek gyárthatók ezen hulladékokból, az fontos motivációt adhat a begyűjtéshez, ami közvetlenül (az élővilág károsításának csökkentésével) és közvetve is (a kevesebb eredeti alapanyag felhasználásával) a fenntartható fejlődést szolgálja.

3. Megvalósult kutatási tevékenység és eredmények

A dolgozat elkészítése során végzett kutatási tevékenységeimet, valamint ezek eredményeit a **4. ábra** foglalja össze. A kísérletek a következő fő témakörökhöz kapcsolódtak: reciklált PET molekulatömegnövelése és kristályosodásának vizsgálata; az anyag fizikai és kémiai habosítása; blendek, hibrid- és nanokompozitok fejlesztése; valamint a tengeri körülmények modellezése és ezek hatásának vizsgálata a PET palackhulladékokra és azok újrahasznosíthatóságára.

4. ábra A kutatás felépítésének vázlatos bemutatása

4. Tézisek

1. téziscsoport a PET izoterm kristályosítása során kialakuló rendezett szerkezetekről

1.1. tézis

Kimutattam, hogy a PET ömledék állapotból induló, 393 - 493 K tartományban végzett különböző hőmérsékletű izoterm kristályosítását követő DSC felfűtési görbéken összesen ötféle halmazba sorolható endoterm csúcs, illetve alcsúcs különböztethető meg. A halmazba sorolást a csúcsok, illetve többszörös csúcsok esetén a Fraser-Suzuki függvény alkalmazásával egymástól szeparált alcsúcsok olvadási hőmérséklet *versus* izoterm kristályosítási hőmérséklet, illetve olvadási hőmérséklet *versus* kristályos részarány diagramokon ábrázolt ponthalmazainak szétválasztásával végeztem. A szétválasztás során a halmazokra illesztett görbék átlagos determinációs együtthatója az olvadási hőmérséklet *versus* izoterm kristályosítási hőmérséklet diagramokon 0,97; az olvadási hőmérséklet *versus* kristályos részarány diagramokon pedig 0,91. Röntgendiffrakciós vizsgálatokkal bizonyítottam, hogy az egyes halmazok közötti különbség a kialakult krisztallitok méretére, illetve alakjára vezethető vissza, nem pedig az anyag eltérő kristályos formájára.

Az elkülönített öt kristályos halmaz olvadási hőmérséklet *versus* izoterm kristályosítási hőmérséklet rendszerben felírt Hoffman-Weeks egyeneseinek meredekségvizsgálata alapján megállapítottam és röntgendiffrakciós vizsgálatokkal igazoltam, hogy csupán egyetlen halmaz esetén esnek a meredekség értékek a lamellavastagodásra tipikusan jellemző 0,15-1,00 tartományba, így csak ennél a halmaznál értelmezhető az egyensúlyi olvadási hőmérséklet Hoffman-Weeks módszerrel meghatározható értéke.

1.2. tézis

Az öt elkülönített halmazba sorolt kristályos szerkezet jellemzése során az izoterm kristályosítási időt ($0,167 \text{ h} \leq t_c \leq 10 \text{ h}$) és hőmérsékletet ($393 \text{ K} \leq T_c \leq 493 \text{ K}$), valamint a vizsgálati felfűtési sebességeket ($5 \text{ K/perc} \leq dT/dt \leq 25 \text{ K/perc}$) a megadott tartományokon belül szisztematikusan változtatva az alábbi megállapításokat tettem:

1.2.a. tézispont: Az 1. halmaz kristályos részaránya és olvadási csúcshőmérséklete a megjelenésére jellemző 423 K izoterm kristályosítási hőmérséklet esetében a teljes vizsgált 10 perc - 10 óra izoterm kristályosítási időintervallumban, a 0,59 – 0,99 dl/g tartományon belül IV értéktől függetlenül, logaritmikus jelleggel növekvő (a determinációs együttható átlagos értéke és szórása a vizsgált 20 darab függvényt tekintve: $0,90 \pm 0,08$). Ennek oka az

utókristályosodás során időben növekvő méretű (csökkenő felület/térfogat arányú) rendezett területek kialakulása. Bizonyítottam továbbá, hogy az 1. halmaz az előzetes kristályosítás indikátoraként használható, mivel összefüggést mutattam ki az izoterm kristályosítás ideje és hőmérséklete, az IV érték, valamint az olvadási hőmérséklet a kristályos részarány között. Ezeket a kapcsolatokat a (t.1.2.1) és a (t.1.2.2) összefüggéssel írtam le, amelyek a következő tartományokban értelmezhetők: $393 \text{ K} \leq T_c \leq 493 \text{ K}$; $0,167 \text{ h} \leq t_c \leq 10 \text{ h}$; $0,59 \text{ dl/g} \leq IV \leq 0,99 \text{ dl/g}$; $0 < X_I < 40\%$.

$$T_{m,1} = \left[0,035 \cdot \ln \left(\frac{t_c}{[h]} \right) - 0,11 \left[\frac{g}{dl} \right] \cdot IV + 1,11 \right] \cdot T_c + 12,15 [K] \cdot \ln \left(\frac{t_c}{[h]} \right) + 41,07 \left[\frac{K \cdot g}{dl} \right] \cdot IV - 26,47 [K] \quad (\text{t.1.2.1})$$

$$T_{m,1} = \left(69,89 \left[\frac{K \cdot g}{dl} \right] \cdot IV - 13,55 [K] \right) \cdot \ln (X_1) + \left(2,23 [K] - 20,72 \left[\frac{K \cdot g}{dl} \right] \cdot IV \right) \cdot \ln \left(\frac{t_c}{[h]} \right) + 2,03 \cdot \left(2,23 [K] - 20,72 \left[\frac{K \cdot g}{dl} \right] \cdot IV \right) + 466,37 [K], \quad (\text{t.1.2.2})$$

ahol $T_{m,1}$ [K] az 1. halmaz olvadási hőmérséklete, IV [dl/g] a vizsgált anyag határviszkozitás értéke, X_I [%] az 1. halmaz kristályos részaránya; t_c [h] az izoterm kristályosítási idő; T_c [K] pedig az izoterm kristályosítási hőmérséklet.

1.2.b. tézispont: A 2. halmaz kristályos részaránya a megjelenésére jellemző 463 K izoterm kristályosítási hőmérsékletnél vizsgálva, 1 órás izoterm kristályosítási ideig növekvő, 1 - 10 óra izoterm kristályosítási időintervallumban, a 0,59 – 0,99 dl/g tartományon belül IV értéktől független, stagnáló jellegű; olvadási hőmérséklete a teljes vizsgált 10 perc - 10 óra izoterm kristályosítási időintervallumban, a 0,59 – 0,99 dl/g tartományon belül IV értéktől független, stagnáló jellegű. Ennek oka az, hogy az izoterm kristályosítási hőmérséklet a 443-463 K tartományon belüli növekedésével a 2. halmaz a vizsgálat során egyre kisebb mértékben alakul át 3. halmazzá, így egyre nagyobb részarányban detektálható a felfűtési görbén. A Hoffman-Weeks görbék meredeksége, valamint a röntgenvizsgálatok eredményei alapján a 2. halmaznál lamellavastagodás lép fel, ami nagyobb kristályosítási hőmérséklet esetében egyre stabilabb szerkezet kialakulását eredményezik, ez pedig egyre inkább gátolja a 3. halmazzá történő átalakulást a felfűtés során.

1.2.c. tézispont: A 3. halmaz kristályos részaránya és olvadási csúcshőmérséklete a megjelenésére jellemző 423 K izoterm kristályosítási hőmérsékletnél vizsgálva, a teljes vizsgált 10 perc - 10 óra izoterm kristályosítási időintervallumban konstans. A kristályos részarány értéke lineáris kapcsolatban van az IV értékkel (determinációs tényező értéke 0,93), ami

alátámasztja, hogy ezen fázis kialakulásakor elsősorban nem az amorf fázisból történő nukleáció, hanem meglévő kristályos részek kapcsolódása/átalakulása valósul meg, ami a rendezett területekből kilógó „rojtokon/hidakon” megy végbe, emiatt a lánc hossz szerepe jelentősebb a kialakuló részarány tekintetében.

1.2.d. tézispont: Kimutattam, hogy 463 K izoterm kristályosítási hőmérséklet felett a nukleációs folyamat jellege megváltozik. DSC és röntgenvizsgálatokkal igazoltam, hogy ekkor egy átmeneti halmaz (4.) képződik, amelynek viselkedése illeszkedik a Strobl-modellre. A 4. halmaz megjelenése csak a 10 perc – 3 óra izoterm kristályosítási időintervallumban figyelhető meg, mivel a kristályosítási idő növekedésével a kristályosítás, illetve utókristályosodás során – időben logaritmikus jelleggel – részben vagy egészben átalakul 5. halmazra. A 4. halmaz időben csökkenő logaritmikus görbéinek determinációs tényezője a 0,91 - 1,00, az 5. halmaz időben növekvő logaritmikus görbéinek determinációs tényezője pedig a 0,85 - 0,95 tartományba esik, a 0,59 – 0,99 dl/g közötti IV értékkel jellemzett anyagok esetében.

A téziscsoportot alátámasztó publikációk:

- P.1.1. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Nagy, D., Szarka, Gy., Iván, B., Kristály, F., Mertinger, V., Bocz, K.: Melting temperature versus crystallinity: new way for identification and analysis of multiple endotherms of poly(ethylene terephthalate). *Journal of Polymer Research*, 27 (2020), Article number: 372. (IF=2,426 - 2019)
- P.1.2. Molnar, B., **Ronkay, F.**: Investigation of morphology of recycled PET by modulated DSC. *Materials Science Forum* 885 (2017), 263-268.
- P.1.3. Molnar, B., **Ronkay, F.**: Time dependence of morphology and mechanical properties of injection moulded recycled poly(ethylene terephthalate). *International Polymer Processing* 32 (2017), 203-208. (IF=0,535)

2. téziscsoport a reciklált PET-ből előállított habokról

2.1. tézis

Extrúziós kísérletekkel igazoltam, hogy reciklált PET kémiai és fizikai habosításával más-más porozitástartomány érhető el: kémiai habosítással 10-40%, fizikai habosítással pedig 75-85%. A kísérletekhez kétféle – üzemi szinten költséghatékonyan használható – eljárással módosított hulladék anyagot használtam. A módosítások során a $0,72 \pm 0,02$ dl/g IV értékkel jellemzett palackdarálékból molekulalánc-növelő adalékkal végzett reaktív extrúziót alkalmazva $0,74 \pm 0,02$ dl/g, szilárd fázisú polikondenzációs (SSP) reakcióval és azt követő regranulálással pedig $0,75 \pm 0,02$ dl/g IV értékű másodlagos alapanyagot állítottam elő. Kimutattam, hogy a habosítás során kialakuló cellaméret eloszlások várható értéke a láncnövelt

alapanyag alkalmazása esetében kisebb, mint az SSP-vel módosított anyag esetében. Ennek oka az, hogy a többfunkciós láncnövelő adalék az anyagban több molekuláris elágazást hoz létre, amely a feldolgozási tartományban nagyobb ömledékviszkozitást biztosít, ez pedig kedvez a habcellák stabilizálódásának, mivel gátolja a cellanövekedés során a cellák egyesülését.

2.2. tézis

Reciklált PET alapanyagokból előállított habok esetében Anderson-Darling statisztikai próbával bizonyítottam, hogy a habcellákat gömbökkel modellezve, a gömbök átmérői az extrúziós- és fröccshabosítási technológiák esetében is normális eloszlással jellemezhetők, mind fizikai-, mind kémiai habosítás esetében. Az eloszlások szórása és várható értéke között hatványtörvénnyel leírható kapcsolatot fedeztem fel, így az egyes habosítási technológiákkal előállított anyagok cellaátmérő-eloszlását jellemző sűrűségfüggvény felírható csupán a várható érték ($0 < E(d)$) ismeretében, a (t.2.2) összefüggéssel:

$$f(d) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}E(d)} e^{-\frac{(d-[E(d)]^{0,776})^2}{2[E(d)]^2}}, \quad (\text{t.2.2})$$

ahol $f(d)$ az adott mintában található cellák átmérőjét jellemző sűrűségfüggvény; d [μm] a cellaátmérő; $E(d)$ [μm] pedig a normális eloszlás várható értéke.

A téziscsoportot alátámasztó publikációk:

- P.2.1. Bocz, K., Molnár, B., Marosi, Gy., **Ronkay, F.**: Preparation of low-density microcellular foams from recycled PET modified by solid state polymerization and chain extension. *Journal of Polymers and the Environment*, 27 (2019), 343-351. (IF=2,572)
- P.2.2. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Dogossy, G.: The effect of mold temperature on chemical foaming of injection molded recycled polyethylene-terephthalate. *Thermochimica Acta*, 651 (2017), 65-72. (IF=2,189)
- P.2.3. Bocz, K., **Ronkay, F.**, Molnár, B., Vadas, D., Gyürkés, M., Gere, D., Marosi, Gy., Czigány, T.: Recycled PET foaming: supercritical carbon dioxide assisted extrusion with real-time quality monitoring. *Advanced Industrial and Engineering Polymer Research*, megjelenés alatt

3. téziscsoport a PET mátrixú kompozitokról

3.1. tézis

Szakító és Charpy-féle bemetszett ütvehajlító vizsgálatokkal kimutattam, hogy PET/PE blendekben a fázis inverzió közelében kialakuló kettős-folytonos szerkezet jelentősen növelte mind a statikus húzószilárdságot és rugalmassági moduluszt, mind az ütőszilárdságot, a blendet alkotó polimerek tulajdonságaihoz képest, azonban 9,1V% üvegszállal erősített PET/PE

hibridkompozitokban a kettős-folytonos szerkezet nem játszik olyan jelentős szerepet a mechanikai tulajdonságok alakulásában, mint az erősítetlen blendekben. Ennek oka az, hogy az erősítetlen blendéknél a kettős-folytonos hálóként rendeződő fázisok jelentősen megnövelik a repedés útját, illetve a fázisok közötti súrlódás növeli az igénybevétel során elnyelt energiát, az üvegszál erősítés viszont jelentősen merevíti a szerkezetet, így a kettős-folytonos szerkezet nem tud lényegesen több energiát elnyelni, mint a diszpergált eloszlások. Cseppelhúzó vizsgálatokkal igazoltam, hogy a felhasznált üvegszál jobban kapcsolódik a PET-hez, mint a PE-hez, ezért a PET kis térfogataránynál is kapcsolatba kerül az üvegszálakkal, nagy részben beburkolva azokat, így – a polimerek közötti gyenge kapcsolódás miatt – rontja terhelésfelvevő tulajdonságukat.

3.2. tézis

Elektronikai célú felhasználásra alkalmas, UL94 szabvány szerinti V0 besorolású, halogénmentesen égésgátolt nanokompozitokat fejlesztettem újrahasznosított PET alapanyagból. Különböző felületkezelésű nano-agyagásványokat alkalmazva bebizonyítottam, hogy bár exfoliáció/interkaláció egyik esetben sem alakult ki, az eltérő eloszlatottság jelentős hatással van a kompozitok mechanikai és éghetőségi tulajdonságaira. Pásztázó elektronmikroszkópos és energiadiszperzív röntgen spektrométeres vizsgálatokkal kimutattam, hogy a felületkezelés nélküli természetes montmorillonit az ömledékkeverés során jobban diszpergálódik az újrahasznosított PET mátrixban, mint az organofilizált agyagásvány, amelynek a szerves felületkezelése – az elvégzett termogravimetriai analízis alapján – a kompozit feldolgozási hőmérsékletén károsodik. Vizsgálatokkal igazoltam, hogy a kezeletlen és az organofilizált agyagásványokat 1% adalékolási aránynál összehasonlítva a jobb eloszlatottság nem csak az előállított nanokompozit hajlítószilárdságát és merevségét növeli hatékonyabban, hanem 4% alumínium-trisz-(dietilfoszfinát) égésgátlóval történő kombinálás esetén az égésgátlási tulajdonságokat (gyulladás idő, összes hőkibocsátás, csepegve gyújtó hatás) is kedvezően befolyásolja.

A téziscsoportot alátámasztó publikációk:

- P.3.1. **Ronkay, F.:** Influence of short glass fiber reinforcement on the morphology development and mechanical properties of PET/HDPE blends. *Polymer Composites*, 32 (2011), 586-595. (IF=1,231)
- P.3.2. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.:** Effects of phase inversion on molding shrinkage, mechanical, and burning properties of injection-molded PET/HDPE and PS/HDPE polymer blends. *Polymer-Plastics Technology and Engineering*, 56 (2017), 1147-1157. (IF=1,655)

- P.3.3. Molnár, B., **Ronkay, F.**: Effect of solid-state polycondensation on morphological and mechanical properties of recycled polyethylene-terephthalate. *Polymer Bulletin*, 76 (2019), 2387-2398. (IF=2,014)
- P.3.4. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Szalay, F., Nagy, D., Bodzay, B., Sajó, I.E., Bocz, K.: Development of flame-retarded nanocomposites from recycled PET bottles for the electronics industry. *Polymers*, 11 (2019) (IF=3,426)
- P.3.5. Bocz, K., **Ronkay, F.**, Decsov, K., Molnár, B., Marosi, Gy.: Application of low-grade recycle to enhance reactive toughening of poly(ethylene terephthalate). *Polymer Degradation and Stability*, 185 (2021), Article number: 109505. (IF=4,032 - 2019)

4. tézis a PET tengeri körülmények között történő öregedéséről

Az általam fejlesztett tengerfelszíni környezetet szimuláló mesterséges öregítés során végzett rendszeres vizsgálatokkal kimutattam, hogy a molekulatömeget jellemző határviszkozitás (IV) érték a 0-2520 h intervallumban az idő függvényében alulról korlátos exponenciális jellegű csökkenést mutat a (t.4) összefüggés szerint:

$$IV = IV_0 - IV_{\Delta, \infty}(1 - e^{-kt}), \quad (t.4)$$

ahol IV [dl/g] a t időpontban mérhető határviszkozitás érték; IV_0 [dl/g] a kezdeti IV , értéke 0,77 dl/g; t [h] a xenon kamrában – 300-800 nm hullámhossztartományra vonatkozó 600 W/m² besugárzási intenzitásnál – töltött idő; k [1/h] az arányossági tényező, értéke 0,0018; $IV_{\Delta, \infty}$ [dl/g] az elméleti végtelen időnél várható IV csökkenés, értéke 0,20 dl/g. Az illesztés jóságát jellemző átlagos hiba értéke 0,007 dl/g.

DSC vizsgálatokkal bizonyítottam, hogy a (t.4) összefüggéssel leírt degradáció kezdeti intenzívebb szakaszában a rövidülő molekulaláncok kristályosodási hajlama nagyobb. A (t.4) függvény változásának időben csökkenő intenzitását, illetve alsó korlátját két tényezőre veztettem vissza: egyfelől Raman-spektroszkópiával bizonyítottam, hogy besugárzás hatása nem homogén a PET palackok falában, a keresztmetszet középső területén a károsodás mértéke elhanyagolható; másfelől a palackok 30-33% feletti kristályos részaránya gátolta a degradációs reakciókhoz szükséges molekuláris diffúziós folyamatokat.

Termékgyártási kísérletekkel igazoltam, hogy az IV csökkenést leíró függvény alsó korlátjának számító 0,56 dl/g értékű anyag, fizikai módszerekkel (extrudálással, fröccsöntéssel, illetve 3D nyomtatással) újrahasznosítható.

A tézist alátámasztó publikáció:

- P.4.1. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Gere, D., Czigány, T.: Plastic waste from marine environment: possible routes for recycling. *Waste Management*, 119 (2021), 101-110. (IF=5,448 - 2019)

5. Az eredmények gyakorlati hasznosulására

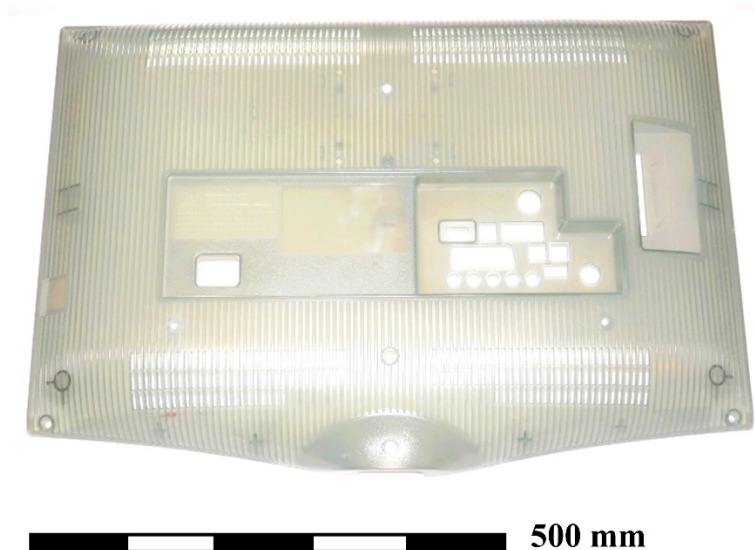
Az értekezés témaválasztásában jelentős szerepet játszottak a műanyag-újrahasznosítóipar oldaláról érkező igények, ezért az alap kutatás eredményeire alapozva többféle alkalmazott kutatás, illetve fejlesztés is épült. Kutatásaim során 2010-től kezdődően lehetőségem volt több nagy hazai PET hulladék hasznosító beruházás szakmai-irányítási feladataiban részt venni, ahol részt vettem az újrahasznosítási technológiák, illetve gépsorok kiválasztásában, felügyeltem a beüzemelés során a paraméterek beállításához szükséges vizsgálatok elvégzését, továbbá kidolgoztam a folyamatos minőségellenőrzéshez szükséges laboratórium háttérrel (műszerek kiválasztás, mintavételi folyamatok definiálása, vizsgálati utasítások és egyéb dokumentációk kidolgozása).

Kiemelném ezek közül a Jász-Plasztik Kft-t, amely vállalatcsoport Magyarországon a legnagyobb műanyagfeldolgozónak számít a felhasznált alapanyag mennyisége alapján, s az elmúlt években egyre nagyobb hangsúlyt helyez az újrahasznosításra. Ennek keretében többszintű PET-újrafeldolgozást valósított meg a beérkező hulladék kezelésétől a késztermékgyártásig. 2015-ben a cég jászapáti telephelyén üzembe állt egy 4 t/h kapacitású PET válogató, tisztító és aprító sor, amelynél feladatom a minőség-ellenőrzés kiépítése és üzemelésének felügyelete, valamint a technológiai folyamatok támogatása volt. A PET darálékot a cég a nagyrédei telephelyén dolgozzuk fel, évi mintegy 20 000 tonna kapacitással, ennek során az előzetesen kristályosított és szárított anyagból 400-500 μm vastagságú lemezeket állítunk elő. Itt elsősorban a technológiai kiépítésében (pl. kristályosítók kiválasztása és beállítása; SSP reaktor beüzemelése, melegalakítógépek hőmérsékletprofiljának optimalizálása) és fejlesztési feladatokban (antisztatizálás, blokkolásgátlás, színezés, poliolefinekkel alkotott blendek fejlesztése stb.) működtem közre.

A SSP eljárás végén alkalmazott regranulálás után a még meleg anyag kristályosítóba kerül, amely külső fűtés nélkül, a granulátumok súrlódása során keletkező hővel biztosítja a kristályosodáshoz szükséges hőmérsékletet. A folyamat során a kristályosodott granulátumok egy részét visszavezetik a kristályosítóba, hogy a teljesen amorf granulátumok nagy rugalmas állapotban fellépő összetapadása elkerülhető legyen. Az SSP-reakció után gyártott regranulátumból vett mintán IV és DSC vizsgálatokat végeztem. A méréssel meghatározott IV érték $0,79 \pm 0,01$ dl/g-ra, az 1. halmazt jellemző olvadási csúcshőmérséklet 135,5 K-re, a kristályos részarány pedig 1,2%-ra adódott. A kristályosítási idő (2 óra), a kristályosítóban mért hőmérséklet (404 K) valamint a DSC görbén megfigyelhető, az 1. halmazba tartozó indikátor csúcs olvadási hőmérséklete és részaránya alapján az 1.2. tételben leírt (t1.2.1) és (t1.2.2)

összefüggéseket alkalmazva, számolással is meghatároztam a T_c és az IV értékét (403 K, illetve 0,80 dl/g), amik jól közelítik a laboratóriumi méréssel meghatározott értékeket. Ezzel bizonyítottam, hogy az 1. csúcshalmazra felírt összefüggések, amely kapcsolatot teremt az IV érték, a kristályosítási idő és hőmérséklet, az olvadási hőmérséklet és a kristályos részarány között, alkalmazhatóak megszilárdult halmazállapotból történő kristályosítás esetén is. Ipari szempontból kiemelt jelentőségű, hogy a megadott öt paraméter közül bármely három ismeretében a maradék két mennyiség meghatározható, ami nagy segítséget nyújt az SSP reaktor és a kristályosító működésének felügyeletéhez, monitorozásához.

Az égésgátolt receptúrák fejlesztése során a legkedvezőbb eredményeket a reciklált PET + 4% FR + 1% MMT összetételű anyag érte el az UL94 szabvány szerinti és a mechanikai tulajdonságok szempontjából. Ez az anyag – összehasonlítva az elektromos és elektronikai iparban használt egyéb alternatívákkal – alkalmas lehet televízió alkatrészek gyártására is. A reciklált palackokból fejlesztett alapanyag szilárdsága és merevsége hasonló szinten van, mint az alternatív – és sokkal költségesebb – égésgátolt PC/ABS alapanyagé, és jóval meghaladja egy égésgátolt HIPS alapanyagét. A félüzemi teszt során a fejlesztett reciklált PET + 4% FR + 1% MMT összetételű anyagból 0,9 kg tömegű TV hátsó burkolati elemet fröccsöntöttem (5. ábra).

5. ábra Reciklált PET-ből fröccsöntött, égésgátolt televízió hátlap

2020 novemberében kutatótársaimmal szabadalmat nyújtottunk be (P 2000393 „Hőre lágyuló polieszter és ennek előállítás”), amelyben – kutatási eredményeimet felhasználva – extrudálási és fröccsöntési célú, növelt ütőszilárdságú reciklált PET alapú blendek előállíthatóságát mutattuk be.

Irodalomjegyzék

1. Whinfield, J.R., Dickson, J.T.: Polymeric linear terephthalic esters. Patent Nr. 578 079 ICI, (1941).
2. Gyimesi, G.: Műanyag-feldolgozás Magyarországon 2003-ban. Műanyag és Gumi. 41, 249–258 (2004).
3. Buzási, L.: Műanyag-feldolgozás Magyarországon 2007-ben. Műanyag és Gumi. 45, 210–217 (2008).
4. Buzási, L.: Magyarország műanyagipara 2019-ben. Polimerek. 6, 977–987 (2020).
5. Ronkay, F., Kasza, D.: Reciklált PET műszaki alkalmazhatósága. Műanyag és Gumi. 51, 88–91 (2014).
6. Zhang, H., Wen, Z.-G.: The consumption and recycling collection system of PET bottles: A case study of Beijing, China. Waste Manag. 34, 987–998 (2014).
7. Shena, L., Worrell, E., Pate, M.K.: Open-loop recycling: A LCA case study of PET bottle-to fibre recycling. Resour. Conserv. Recycl. 55, 34–52 (2010).
8. Welle, F.: Twenty years of PET bottle to bottle recycling – An overview. Conserv. Recycl. 55, 865–875 (2011).
9. Research and Markets: PET Bottle Market: Global Industry Trends, Share, Size, Growth, Opportunity and Forecast 2019-2024. , Dublin (2019).
10. Mishra, B., Gupta, M.K.: Performance study on bituminous concrete mixes using varying content and sizes of shredded polyethylene terephthalate. J. Mater. Civ. Eng. 33, 04020436 (2021).
11. 2012. évi CLXXXV. Törvény a hulladékról.
12. 2016. évi LXXXIX. Törvény a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról.
13. <https://assets.theoceancleanup.com> Elérés: 2020. 07. 31.
14. Strobl, G.: From the melt via mesomorphic and granular crystalline layers to lamellar crystallites: A major route followed in polymer crystallization? Eur. Phys. J. E. 3, 165–183 (2000).
15. Lauritzen, J.I., Hoffman, J.D.: Theory of formation of polymer crystals with folded chains in dilute solution. J. Res. Natl. Bur. Stand. Sect. A-Physics Chem. 64, 73–102 (1960).
16. Lauritzen, J.I., Hoffman, J.D.: Extension of theory of growth of chain-folded polymer crystals to large undercoolings. J. Appl. Phys. 44, 4340–4352 (1973).
17. Zhou, C., Clough, S.B.: Multiple melting endotherms of poly(ethylene terephthalate). Polym. Eng. Sci. 28, 65–68 (1988).
18. Kong, Y., Hay, J.N.: Multiple melting behaviour of poly(ethylene terephthalate). Polymer (Guildf). 44, 623–633 (2003).
19. Sweet, G.E., Bell, J.P.: Multiple endotherm melting behavior in relation to polymer morphology. J. Polym. Sci. Part A-2 Polym. Phys. 10, 1273–1283 (1972).
20. Medellín-Rodríguez, F.J., Phillips, P.J., Lin, J.S.: Melting behavior of high-temperature polymers. Macromolecules. 29, 7491–7501 (1996).
21. Marand, H., Xu, J., Srinivas, S.: Determination of the equilibrium melting temperature of polymer crystals: linear and nonlinear Hoffman-Weeks extrapolations. Macromolecules. 31, 8219–8229 (1998).
22. Hoffman, J.D., Miller, R.: Kinetics of crystallization from the melt and chain folding in polyethylene fractions revisited: theory and experiment. Polymer (Guildf). 38, 3151–3212 (1997).
23. Chen, R.S., Ab Ghani, M.H., Salleh, M.N., Ahmad, S., Gan, S.: Influence of blend composition and compatibilizer on mechanical and morphological properties of recycled HDPE/PET blends. Mater. Sci. Appl. 05, 943–952 (2014).
24. Thumsorn, S., Yamada, K., Leong, Y.W., Hamada, H.: Development of Cockleshell-Derived CaCO for Flame Retardancy of Recycled PET/Recycled PP Blend. Mater. Sci. Appl. 02, 59–69 (2011).
25. Zhu, Y., Liang, C., Bo, Y., Xu, S.: Non-isothermal crystallization behavior of compatibilized

- polypropylene/recycled polyethylene terephthalate blends. *J. Therm. Anal. Calorim.* 119, 2005–2013 (2015).
26. Ronkay, F., Mészáros, L., Jánoki, G., Czvikovszky, T.: The Effect of Pre-Electron Beam Irradiation of HDPE on the Thermal and Mechanical Properties of HDPE/PET Blends. *Mater. Sci. Forum.* 659, 85–90 (2010).
  27. UL94: Tests for Flammability of Plastic Materials for Parts in Devices and Appliances. (2013).
  28. Károlyné, P.: Hogyan mérsékelhető a műanyagok éghetősége? *Műanyagipari Szle.* 5, 1–11 (2008).
  29. Miranda, D. de A., de Carvalho-Souza, G.F.: Are we eating plastic-ingesting fish? *Mar. Pollut. Bull.* 103, 109–114 (2016).
  30. Koelmans, A.A., Besseling, E., Foekema, E., Kooi, M., Mintenig, S., Ossendorp, B.C., Redondo-Hasselerharm, P.E., Verschoor, A., Van Wezel, A.P., Scheffer, M.: Risks of plastic debris: unravelling fact, opinion, perception, and belief. *Environ. Sci. Technol.* 51, 11513–11519 (2017).
  31. Chae, Y., An, Y.J.: Current research trends on plastic pollution and ecological impacts on the soil ecosystem: A review. *Environ. Pollut.* 240, 387–395 (2018).
  32. Jambeck, J.R., Geyer, R., Wilcox, C., Siegler, T.R., Perryman, M., Andrady, A., Narayan, R., Law, K.L.: Plastic waste inputs from land into the ocean. *Sci. Res. Reports.* 347, 768–771 (2015).
  33. Lebreton, L., Slat, B., Ferrari, F., Aitken, J., Marthouse, R., Hajbane, S.: Evidence that the Great Pacific Garbage Patch is rapidly accumulating plastic. *Sci. Rep.* 1–15 (2018).
  34. Lebreton, L.C.M., Van Der Zwet, J., Damsteeg, J.W., Slat, B., Andrady, A., Reisser, J.: River plastic emissions to the world's oceans. *Nat. Commun.* 8, 1–10 (2017).
  35. Wilcox, C., Mallos, N.J., Leonard, G.H., Rodriguez, A., Hardesty, B.D.: Using expert elicitation to estimate the impacts of plastic pollution on marine wildlife. *Mar. Policy.* 65, 107–114 (2016).
  36. Ganguly, S., Choudhary, S.: Adverse effect of plastic pollution affecting animals and birds: a rising concern. *Acta Sci. Agric.* 2, 84–85 (2018).
  37. Schneider, F., Parsons, S., Clift, S., Stolte, A., McManus, M.C.: Collected marine litter — A growing waste challenge. *Mar. Pollut. Bull.* 128, 162–174 (2018).

A kutatás során a témakörben született saját publikációk:

- S1. **Ronkay, F.**, Czigány, T.: Eredeti és reciklált polietilén-tereftalát tulajdonságváltozásának összehasonlítása mesterséges öregítés során. *Anyagvizsgálók Lapja* 18, 79-85 (2008).
- S2. Vas, L.M., **Ronkay, F.**, Czigany, T.: Active fiber length distribution and its application to determine the critical fiber length. *Polymer Testing* 28, 752-759 (2009). (IF=1,667)
- S3. **Ronkay, F.:** Nem elegyedő polimer blendek morfológiájának változása a feldolgozás különböző szintjein. In: VII. Országos Anyagtudományi Konferencia. Balatonkenese, Magyarország. (2009) Paper: 20
- S4. Jánoki, G., **Ronkay, F.:** Nem elegyedő polimer keverékek szerkezete és mechanikai tulajdonságai. *Anyagvizsgálók Lapja* 20, 16-21 (2010).
- S5. **Ronkay, F.**, Mészáros, L., Jánoki, G., Czvikovszky, T.: The effect of pre-electron beam irradiation of HDPE on the thermal and mechanical properties of HDPE/PET blends. *Materials Science Forum*, 659, 85-90 (2010).
- S6. **Ronkay, F.:** Impact of fiber reinforcement on polymer blend properties. *Plastics Research Online*, 1-3 (2011).
- S7. **Ronkay, F.:** Influence of short glass fiber reinforcement on the morphology development and mechanical properties of PET/HDPE blends. *Polymer Composites*, 32, 586-595 (2011). (IF=1,231)

- S8. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Polimerek újfajta szétválasztási lehetősége. In: Czél, György (szerk.) *Mechanoplast 2013. Tudományos Konferencia*. Miskolc, Magyarország. Miskolci Egyetem, 1-6 (2013).
- S9. Dogossy, G., **Ronkay, F.**: Hulladék PET minőségnövelt újrahasznosítása. *A Jövő Järműve*, 8, 47-49 (2013).
- S10. Dogossy, G., **Ronkay, F.**: Reciklált PET habosítása. In: Csibi, Vencel-József (szerk.) *OGÉT 2013 XXI Nemzetközi Gépészeti Találkozó*. Kolozsvár, Románia. Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság, 97-100 (2013).
- S11. Turfa, E., Dogossy, G., **Ronkay, F.**: Reciklált PET tulajdonságainak javítása reaktív extrúzióval. *Anyagok Világa*, 11, 50-58 (2013).
- S12. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Alternative polymer separation technology by centrifugal force in a melted state. *Waste Management*, 34, 2104-2112 (2014). (IF=3,220)
- S13. **Ronkay, F.**, Kasza, D.: Reciklált PET műszaki alkalmazhatósága. *Műanyag és Gumi*, 51, 88-91 (2014).
- S14. Dobrovsky, K., Szabó, D., **Ronkay, F.**: Műanyag keverékek ömledékállapotban történő szétválaszthatóságának vizsgálata. *Polimerek*, 1, 155-160 (2015).
- S15. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Effects of SEBS-g-MA on rheology, morphology and mechanical properties of PET/HDPE blends. *International Polymer Processing*, 30, 91-99 (2015). (IF=0,523)
- S16. Dobrovsky, K., Csergő, V., **Ronkay, F.**: Alternative, new method for predicting polymer waste stream contents. *Materials Science Forum*, 812, 247-252 (2015).
- S17. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Toughness improvement in ternary HDPE/PS/PET polymer blends with compatibilizer. *Acta Technica Jaurinensis*, 8, 36-46 (2015).
- S18. Molnár, B., **Ronkay, F.**: Fröccsöntés során kialakuló szerkezet hatása eredeti és reciklált PET mechanikai tulajdonságaira. *Polimerek*, 1, 124-128 (2015).
- S19. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Influence of morphology and compatibilizer on burning behavior of PET/HDPE blend. *AIP Conference Proceedings*, 1779, Paper: 080012 5 p. (2016).
- S20. Gere, D., Iván, G., Molnár, B., **Ronkay, F.**: Reciklált PET költséghatékony gőcképzési lehetőségei. In: Csibi, Vencel-József (szerk.) *OGÉT 2016: XXIV. Nemzetközi Gépészeti Találkozó*. Kolozsvár, Románia. Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) 516, 147-150 (2016).
- S21. Molnár, B., **Ronkay, F.**: Morphological and mechanical properties of injection molded recycled poly(ethylene terephthalate) samples. *AIP Conference Proceedings* 1779, Paper: 140007. 5p. (2016).
- S22. Molnar, B., **Ronkay, F.**: Investigation of morphology of recycled PET by modulated DSC. *Materials Science Forum* 885, 263-268 (2017).
- S23. Molnar, B., **Ronkay, F.**: Time dependence of morphology and mechanical properties of injection moulded recycled poly(ethylene terephthalate). *International Polymer Processing* 32, 203-208 (2017). (IF=0,535)
- S24. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Effects of Phase Inversion on molding shrinkage, mechanical, and burning properties of injection-molded PET/HDPE and PS/HDPE polymer blends. *Polymer-Plastics Technology and Engineering*, 56, 1147-1157 (2017). (IF=1,655)
- S25. Dobrovsky, K., **Ronkay, F.**: Influence of the phase inversion on mould-shrinkage, mechanical- and burning properties of polymer blend. *Materials Science Forum*, 885, 36-41 (2017).

- S26. Ronkay, F., Molnár, B., Dogossy, G.: The effect of mold temperature on chemical foaming of injection molded recycled polyethylene-terephthalate. *Thermochimica Acta*, 651, 65-72 (2017). (IF=2,189)
- S27. Gere, D., **Ronkay, F.**: Szárítási paraméterek vizsgálata PET feldolgozása esetén. *Polimerek*, 3, 253-256 (2017).
- S28. Szolnoki, B., Domján, J., **Ronkay, F.**, Molnár, B., Marosi, Gy., Bocz, K.: PET értéknövelő újrahasznosítása nanokompozitok fejlesztésével. *Műanyag- és Gumiipari Évkönyv*, 15, 87-94 (2017).
- S29. Bocz, K., Molnár, B., Marosi, Gy., **Ronkay, F.**: Preparation of low-density microcellular foams from recycled PET modified by solid state polymerization and chain extension. *Journal of Polymers and the Environment*, 27, 343-351 (2019). (IF=2,572)
- S30. Molnár, B., **Ronkay, F.**: Effect of solid-state polycondensation on morphological and mechanical properties of recycled polyethylene-terephthalate. *Polymer Bulletin*, 76, 2387-2398 (2019). (IF=2,014)
- S31. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Szalay, F., Nagy, D., Bodzay, B., Sajó, I.E., Bocz, K.: Development of flame-retarded nanocomposites from recycled PET bottles for the electronics industry. *Polymers*, 11 (2019). (IF=3,426)
- S32. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Nagy, D., Szarka, Gy., Iván, B., Kristály, F., Mertinger, V., Bocz, K.: Melting temperature versus crystallinity: new way for identification and analysis of multiple endotherms of poly(ethylene terephthalate). *Journal of Polymer Research*, 27. Article number: 372 (2020). (IF=2,426 - 2019)
- S33. Bocz, K., **Ronkay, F.**, Decsov, K., Molnár, B., Marosi, Gy.: Application of low-grade recycle to enhance reactive toughening of poly(ethylene terephthalate). *Polymer Degradation and Stability*, 185, Article number: 109505 (2021). (IF=4,032 - 2019)
- S34. **Ronkay, F.**, Molnár, B., Gere, D., Czigány, T.: Plastic waste from marine environment: possible routes for recycling. *Waste Management*, 119, 101-110 (2021). (IF=5,448 - 2019)
- S35 Bocz, K., **Ronkay, F.**, Molnár, B., Vadas, D., Gyürkés, M., Gere, D., Marosi, Gy., Czigány, T.: Recycled PET foaming: supercritical carbon dioxide assisted extrusion with real-time quality monitoring. *Advanced Industrial and Engineering Polymer Research*, megjelenés alatt

Köszönetnyilvánítás

Mindenekelőtt köszönöm **feleségemnek** a nyugodt családi háttér biztosítását és szakmai munkám folyamatos támogatását. Köszönöm **szüleimnek** a nevelést és a munkára történő inspirációt.

Köszönöm szakmai-tudományos mentoraim folyamatos támogatását, kiemelten **Prof. Dr. Czigány Tibor** akadémikus és **Prof. Dr. Czvikovszky Tibor** (BME, Polimertechnika Tanszék) iránymutatásait. Köszönöm nekik, valamint **Prof. Dr. Vas Lászlónak** (BME, Polimertechnika Tanszék) a részletes előbírálókat, amelyek segítették a dolgozat végső megformálását.

Köszönöm a Jász-Plasztik Kft. vezetőinek, elsősorban **Kasza Lajos** tulajdonos ügyvezető igazgatónak és gyermekeinek: **Kasza Dórának** és ifj. **Kasza Lajosnak** a

fejlesztések irányában tett elköteleződését, a kutatólaboratórium létrehozását és az ipari szemlélet átadását. Köszönöm továbbá az Imsys Kft. ügyvezető igazgatója, **Dr. Varga József** bizalmát, aki megbízott a cég Anyagvizsgáló Laboratóriumának vezetésével.

Hálás vagyok a témában a kutatási témámat támogató, velem együtt dolgozó egyetemi kollégáknak és kollégáknak, kiemelten **Bordácsné Dr. Bocz Katalinnak** (BME, Szerves Kémia és Technológia Tsz.) és **Dr. Dogossy Gábornak** (SZE, Anyagtudományi és Technológiai Tsz.), akikkel több, mint tíz éve sikeres, közös kutatómunkát folytathatok. Köszönöm a szakmai konzultációkat **Prof. Dr. Marosi Györgynek** (BME, Szerves Kémia és Technológia Tsz.) és néhai **Prof. Dr. Karger-Kocsis Józsefnek**. Köszönöm továbbá a mérési és konzultálási lehetőséget, valamint a vizsgálatokban nyújtott segítséget **Dr. Bodzay Brigittának** (BME, Szerves Kémia és Technológia Tsz.), **Dr. Sajó Istvánnak** (PTE, Szentágotthai János Kutatóközpont), **Prof. Dr. Iván Béla** akadémikusnak és **Dr. Szarka Györgyinek** (TTK, Anyag- és Környezetkémiai Intézet) valamint **Prof. Dr. Mertinger Valériának** (ME, Fémtani és Képlékenyalakítási Intézeti Tsz.) és **Dr. Kristály Ferencnek** (ME, Ásványtani és Földtani Intézet). Köszönök minden segítséget korábbi munkahelyem, a BME Gépészmérnöki Kar Polimertechnika Tanszék többi munkatárának is. Hálás vagyok a „The Ocean Cleanup” projekt résztvevőinek, név szerint **Laurent Lebreton**-nak és **Dr. Sarah-Jeanne Royer**-nek (University of Hawaii), akikkel közösen kutatjuk a tengeri környezetbe kerülő műanyagok viselkedését és újrahasznosíthatóságát.

Köszönöm PhD hallgatóim konstruktív munkáját **Dr. Király Anettnek**, **Dr. Dobrovsky Károlynak**, **Gere Dánielnek** és kiemelten **Dr. Molnár Bélának**, akivel tanulmányai után lehetőségem nyílt a Jász-Plasztik Kft-nél és az Imsys Kft-nél is együtt dolgozni. Köszönöm a témával foglalkozó BSc és MSc hallgatóimnak a közreműködést: **Szalay Ferencnek**, **Iván Georginának**, **ifj. Kasza Jánosnak**, **Nagy Dórának**, **Lovas Zoltánnak**, **Kozák Mariannak**, **Kóczán Gábornak** és **Turfa Eszternek**.

Köszönöm **Jókúti Andrásnak** a BME Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ iparjogvédelmi vezetőjének a szabadalmunk benyújtásához adott rengeteg segítségét.

Köszönöm a kutatásaimat finanszírozó pályázati lehetőségeket: Országos Tudományos Kutatási Alap posztdoktori (OTKA PD 72722) és kutatói (OTKA K 109224) támogatását, az MTA Bolyai kutatói ösztöndíját (2007-2010), a Nemzeti Kiválóság Program Magyar Zoltán Posztdoktori ösztöndíját (A1-MZPD-12-00819), valamint az NKFI Versenyképességi és kiválósági együttműködés projekt-támogatását (2018-1.3.1-VKE-2018-00017). Köszönöm továbbá a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programnak, hogy a támogatta nagyértékű Raman mikroszkópunk beszerzését (GINOP-1.2.8-20-2020-00749).